

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. IX. Iustus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

veram religionem desidero, non fictam; non Hypocrisim, non specie religionis in ambitionem relabentem, quod execratur *l. 2. D. de extra ord. crim.* non specie religionis fortunas effundentem. Vindicta diuina est, cum ad tales deferuntur publicæ potestates: *Permittit Deus regnare hypocritam propter peccata populi. Iob. 34.* neque populo benefacere possunt, qui Deo illudant. *Difficile est in potestatibus temperare, qui per ambitionem probos sese simulauerunt. Sallust. in Jugurt.* Non tamen vitandum est, ne viri Principes conspicui sint, & eluceant virtute, verâ tamen, non fictâ. *Videant opera vestra bona. Matth. 5.* Fuit Scipio non veris tantum virtutibus mirabilis, sed arte quoque quâdam ab iuuenta in ostentationem earum compositus. *Liu. lib. 26.* Ideo Persis Regibus ignes præferri, & Romanis Imp. ante thronum apponi soliti, vt introspiciantur, & virtute ac vero Dei cultu subditis præluceant. Enimvero vt Deus auersatur eos, qui virtutes mentiuntur,

Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt:

ita non æquè vetat, ne defectus suos, qui eminent, celent;

Rara quidem mendâ facies caret, occulte mendas.

imò si à vitiis ipsis non abstinere, priuatim tamen, & tantum clam peccent. tum sui causâ, quia solute viuente despicibiles sunt; & multas opportunitates præbent insidiantibus. *Arist. 5. Pol. c. 10.* tum populi. nam quemadmodum ex erratis, quæ in nauibus inter nauigandum contingunt, si quis præsertim nauarum peccet, leue & paruum adfert damnum; verum si gubernator aberret aut delinquat, omnibus nauigantibus communem fortunam ac periculum struit: ita priuatorum hominum delicta non in plebis, sed in ipsorum incommodum referuntur. *Demost. orat. 1. contra Aristog.* Magistratus & Principes qui clam peccant, vt priuati peccant; qui palam, vt potestates: & in sequelam subiectos trahunt, & in omnibus peccant; qui eorum peccant exemplo.

CAPVT IX.

Iustus.

Deus Iudex Iustus, fortis, & patiens. *Psal. 7.* eadem elogia, eoque ordine tribuenda Iudici, pro sui prototypi imitatione. Igitur is esse debet iustitiæ, & æquitatis amans, atque obseruans. non est Iudex, si non est in eo Iustitia. *e. iustum 23. q. 2. Iustus Dominus, & Iustitiam dilexit, æquitatem vidit vultus eius.* eâ scilicet dignatione, vt totum vultum inspicendum portigere, non frontem tantum exporrigere velit;

vt

vt tenere id amantium est; epithetum dignissimum Iudice est *Iustus & Aequus*. Hieroglyphicum Iustitiæ dignissimum Lanx & Aequilibrium: quo momenta causarum litigatorumque rationes ponderentur: vt quò inclinat Lanx Iustitiæ, eò descendat religio iudicantis, c. 1. *de sent. in 6.* siue suum cuique tribuendum sit, siue scelera vindicanda. Quomodo Diuina manus sententiam Balthazaris in pariete descripsit: *Appensus es in statera, & inuentus minus habens.* quam eadem nocte Diuinæ damnationis Ministri executi sunt, Rege neci dato.

Neq; enim Iustitiæ trutina sola priuatorum iura expendit: sed & præmia, atque honores, & supplicia examinat. Semper enim iusta est, siue de publico, siue priuato statuendum est. In iis autem quæ spectant ad causam Iustitiæ commutatiuæ, rerumq; communicationem, seu cõmercia; per formas constituit æqualiter ab omnibus seruandas: nõ distinguit personas. In his quæ ad causam distributiua spectant, personas distinguit meritis ab immeritis. Est tamen in vtraque æqualitas, in commutatiua ad legem proportionis arithmeticæ; in distributiua ad legem proportionis geometricæ, quam & priuatus & Magistratus vtramque colere debet. Facit id Magistratus, cum ius dicit super contractibus, & distribuit præmia & pœnas pro ratione & varietate meritorum. Facit id priuatus, dum suum cuique tribuit, quod ex contractu debuit; & distributiua obseruat, cum gradus officiorum obseruat, erga Magistrum, parentes, liberos, amicos, hospites, ciues. Pulchrè August. c. duo 23. q. 4. *Inuigilet disciplina sicut cuique regenti apta & accommodata est; non solum Episcopo regenti plebem suam, sed etiam parenti regenti familiam suam, marito regenti coniugem suam, patri regenti prolem suam, Iudici regenti prouinciam, regi regenti gentem suam.* De distributiua illud est Tullij lib. de inuent. *Est, inquit, habitus animi communi utilitate conseruatâ suam cuique tribuens dignitatem. & ad Heren. dicitur esse æquitas, vnicuique tribuens, pro dignitate vnius cuiusque.* quo disputatio nobilis Triphon. in l. 31. D. depos. *Et probo, inquit, hanc esse Iustitiam, quæ suum ita cuique tribuit, vt non distrabatur ab ullius persone iustiore petitione.*

Quapropter rectè apud Ægyptios Iustitia per Oculum patientem significabatur. Plato l. 9. Iustitiam specularicem, atque vindicem appellat. Chrysippus, oculos Iustitiæ virgini acres, rectos, atque immotos facit. Pierius *Hieroglyph. l. 33. c. 1.* quòd perspicere omnia, neque etiam conuiere debeat. In sacris etiam litteris Iustitia diuina per oculum vigilantem designatur.

1.

n publicis
æquè ac
priuatis.

2.

Communi-
tatiuæ &
distribu-
tiuæ.

3.

Oculo vi-
gilante.

tur. *Oculum vigilansem ego video.* & *Psalm. 84. Iustitia de celo prospexit.*

4. *Irreflexo, instar aquilæ.* Symbolum etiam Iustitiæ atque Hieroglyphicum traditur Aquila, perspicacissimi scilicet visus. Quod aded ei proprium naturæ donum est, vt ex vngue pullos suspendat ad obiectum solis: qui irretortis oculis aspexerint, genuini probantur; qui palpitaauerint, deiiciuntur, quasi adulterini. Iustorum oculi non ab auri fulgore, donis, muneribus offenduntur, quò minus infractè rectum videant, & iudicent. Quòd si ad ea palpitaauerint, non iusti sunt, adulterini sunt Iustitiæ pulli. Iustorum Imperatorum Hieroglyphicum fuit Aquila fulmini insidens, etiam à Carolo V. vsurpata cum inscriptione: *Suum cuique.* Anonymus ad *Hieroglyphica Pierij lib. 4.* Huc semper oculi Iustitiæ spectant.

5. *Ciconia.* Aliud Iustitiæ symbolum est Ciconia, de qua *Plin. l. 10. natural. hist. c. 23. Genitricum,* ait, *senectam inuicem educant.* Iustitia vices rependit, vnicique suum reddit. Vnde apud D. Paulum, *nemini quidquam debeat.*

6. *Vulturis.* Iterum Vultur ab Hercule apud Herodotum pro Iustitiæ symbolo habita fuit, & Hermodorus Ponticus apud Plutarchum innocentes vultures vocat. Nulli animali mansueti Vultur nocet, aut viuo pascitur, cadaueribus etiam sui generis abstinet, nullis fructibus damnum infert, auxilio est contra serpentes, visu acutissimo valet, cladiumque futurarum prouida, & ex prælagio ad eorum partes se confert, vbi clades futura est, quasi victoriæ Iustitiæ ministra obsequens. *Pier. Hierog. lib. 18. c. 6.*
7. 8. Iustitiæ inter prima principia est *alterum non ledere,* & ad alterum *cuique suum tribuere,* pertinet insultum passo se adiungere, vim pellere, à familia, ciue, patria, cladem, quam iusta lententia facit, probare, & exequi.

7. *Palma.* Denique iustæ est significationis *Palma.* Inueniuntur binæ palmæ inter se mutuis ramis interplexæ, mas, & fœmina: quasi mutuo obsequij amore ad oscula expositæ. *Pier. Hierog. lib. 50. c. 10.* Iustitiæ sanè coniugalis Hieroglyphicum. Sed & generatim Palma Iustitiam significat, quòd fructum reddat pari omnino cum folijs pondere; nota æquilibrij Iustitiæ. Incorrupta est Palmæ materia, ac senij nescia: corrumpi non oportet Iustitiæ administròs. Folia nisi vi tollantur, numquã amittit: Iustitia est perpetua voluntas suum cuiq; tribuendi. Ponderibus resistit, & in aduersum incuruatur: Iustitia est constans voluntas. In palma nihil inutile est: Iustum vsibus humanis totum atque publi-

publicæ rei proficuum esse oportet. *Iustus ut palma florebit.*
Psalm. 91.

Et quia Hieroglyphica Iustitiæ huc nos adduxerunt, addendum ultimo loco est, solere Veteres exhibere Iustitiam in throno sedentem, sinistrâ bilancem libratam, dexterâ tenentem fascis cum alligata securi. pro merito significabant æqua præmia merentibus impendi, & debitas scelerum conuictis pœnas infligi.

Erant duæ mulieres captivæ vtrimque iuxta thronum, à dextris vna fractum ensẽ prætendebat, altera à sinistris conto innitebatur. illa per fractum ensẽ nimiam seueritatem retusam cõhibitamque significat: hæc per contum lentitudinem, quâ iudicia plus æquo producentur, correctam.

Lenti sunt, qui nullo scelere, nullis publicis priuatisque iniuriis mouentur ad Iustitiæ vindictam. Iustos zelus Domini comedit. cuius illa æterna vox, *Diligite iustitiam, qui iudicatis orbem. Sap. 1. Vidi præuaricantes, & tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt. Psalm. 118. Custodite legitima atque iudicia. Leu. 8. Non facietis quod iniquum est, nec iniuste iudicabitis. Leu. 19. sed iustum iudicium iudicate. Ioan. 7. nec in alteram partem declinabitis. Deut. 16. Tam diu enim quis Iudex dicitur, ut scribit Cassiod. quamdiu iustus putatur, qui enim iuri dicando datus est, si non ius dicit, non iustus est; si non cuique suum tribuit, non Iudex est, non Iudex rectè dicitur, omnino iam non iustitiæ minister, sed fur est, raptor, lãtro, & si quid peius dici potest. quippe qui sub nomine, & velo sacrosancti ministri, latrocinia, furta exerceat, dum innoxios neci dat, fontes absoluit, reis bona actorum addicit, & his illorum. Æquitas à iusto seruatur, cùm neque lucri, neque passionis alicuius causã ad aliquam partium declinatur. *Auth. de mandat. Princip. cap. 2. in fin.* Hanc æquitatem iustus seruat, *ingreditur sine macula, & operatur iustitiam.* qui pro solius iustitiæ dictamine tribuit suum cuique, non lædit alterum, ipsi sibi viuit honestè. quem consequitur illud: *Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt iustitiam omnino tempore. Psalm. 105. Misericordia & veritas custodiunt regem, & roboratur iustitiã thronus eius. Prou. 20.**

8.

Moderata
seueritate.

9.

Festina
lentitudi-
ne.